

EINDELOOS

- 4 - De zwarte canon - 8 - De primaries -
- 9/10 - Met de Franse slag - 15 - Nazi van de maand -

Come over to the dark side

Schandalen in de Amerikaanse politiek

Larissa Lambooy – De Amerikaanse politiek is vanaf de eerste president in 1789, George Washington, niet vrij geweest van schandalen. Niet voor niets luidt een Amerikaans gezegde: ‘Power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely’. *Eindeloo*s somt hier de meest opvallende en memorabele schandalen in de Amerikaanse politiek die tevens voor felle reacties op bijvoorbeeld de radio of televisie hebben geleid. Van ‘kleine’ schandalen die iets te maken hadden met een sigaar tot grote afluisterschandalen.

Laten we bij het begin beginnen. Over George Washington, de eerste president van Amerika, wordt beweerd dat hij een relatie had met een getrouwde vrouw, Sally Fairfax. Macht erotiseert, dat zullen we nog vaker zien. Een vergelijkbaar ‘schandaal’ was de relatie van Thomas Jefferson, president van

1801-1809, met zijn eigen slavin Sarah ‘Sally’ Hemmings. Jefferson kreeg met haar meerdere kinderen. Het meest recente schandaal als het gaat om Amerikaanse presidenten met een buitenechtelijke relatie was president Bill Clinton’s affaire met Lewinsky in de jaren 1993-2001. Het Lewinsky-schandaal koste Clinton bijna zijn presidentschap. Opvallend is wel dat genoemde presidenten hoog staan in de lijst van meest geliefde presidenten ondanks hun slippertjes.

Een van de schandalen waarnaar het meest verwezen is in films, series en in de media, is *Watergate*. Iedereen die de film *Forrest Gump* heeft gezien weet waarover het gaat in de scène waarin Forrest naar de politie belt als hij zaklantaarns ziet schijnen in een gebouw tegenover zijn hotel. De realiteit was iets anders; dit schandaal kwam aan het licht toen twee journalisten, Woodward en Bernstein van *The Washington Post*, schreven over de inbraken in het Democratic National Committee, gevestigd in het Watergate kantoorgebouw in Washington D.C. op 17 juni, 1972. De pogingen om deze zaak in de doofpot te stoppen zorgde ervoor dat president Nixon de eerste Amerikaanse president was die zich gedwongen voelde vroegtijdig zijn ambt neer te leggen.

De persoon die een hele aparte

“I did not have sexual relations with that woman”. Natuurlijk niet, Bill.

categorie verdient als het gaat om controverses is George W. Bush, president van 2001-2009. Zijn schandalen zijn teveel om op te noemen, daarom alleen de hoogtepunten op een rij. Het begon allemaal met de terroristische aanslagen op het WTC in New York op 11 september 2001. Dat resulteerde in een oorlog in Afghanistan. Later volgde er ook een in Irak, die werd begonnen om de massavernietigingswapens op te sporen die Saddam Hussein zou hebben verborgen maar die, zoals u weet, nooit werden gevonden.

Het Amerikaanse publiek en de rest van de wereld werd voorgehou-

Lees verder op de volgende pagina.

Het Lewinsky-schandaal kostte Clinton bijna zijn presidentschap

den dat Amerika de wereld vrijmaakte van terrorisme en democratie bracht naar deze landen. Dit pakte echter anders uit. Symbool hiervoor stond Abu Ghraib, een gevangenis in Bagdad, Irak, waar gevangenen in compromitterende posities werden gefotografeerd door Amerikaanse militairen. Eveneens een groot schandaal was de PR-nachtmerrie die volgde nadat orkaan Katrina verwoestend had huisgehouden in New Orleans. President Bush stelde dat niemand had kunnen verwachten dat de dijken zouden doorbreken, terwijl hij dagen eerder van experts had vernomen dat dit inderdaad kon gebeuren. Het duurde bovendien nog een hele tijd voordat Bush het rampgebied bezocht, ondanks de grote ravage die de orkaan had aangericht.

Obama doet het wat beter in onze lijst, hoewel Amerika ook over hem genoeg te klagen heeft. Zo valt het hele land over de feesten die bijna twee keer per week worden gegeven in het Witte Huis. Dit zijn geen feestjes waar een verdwaalde ballon wordt opge-

"You should be dancing, yeah!"

blazen en een cd'tje wordt opgezet om even met de voetjes van de vloer te gaan. Nee, hier wordt echt uitgekapt; *My Super Sweet Sixteen* van zender MTV stelt hierbij verzeleken niets voor. Zo heeft tieneridool Justin Bieber al meerdere malen opgetreden voor de president en zijn gezelschap. Tijdens deze feesten wordt er gedineerd aan enorme tafels en gasten krijgen alleen het beste van het beste. Tijdens *Black History Month* was een kamer van het Witte Huis omgetoverd tot een echt bluesclub waar Mick Jagger zijn moves liet zien en Obama zelf een stukje meezong met blueslegende BB King. En dan is er nog altijd de vraag of Obama wel een echte Amerikaan is. Grote groepen Amerikanen geloven niet dat hij in Hawaï is geboren; de zogenaamde "Birthers". En dan is er ook nog *Obamacare*, waarin wordt gesteld dat elke vrouw recht heeft op gratis anticonceptie. Maar veel Amerikanen, vooral rechts Amerika en de kerk zijn hier niet blij mee. Zij zien liever tieners zwanger worden dan de pil te vergoeden. De "pray and pull" methode krijgt hierdoor een hele andere betekenis.

Het laatste Amerikaanse schandaal kwam niet van een president maar van één van Amerika's bekendste radiopresentatoren, Rush Limbaugh, die verkondigde dat vrouwen die anticonceptie gebruiken sletten zijn die betaald worden door de Amerikaanse belastingbetaler om seks te hebben. Het enige wat ze moesten doen volgens Limbaugh, als de Amerikaanse belastingbetaler er en dan toch voor betaalde, was de 'daad' opnemen en posten op het internet, dan kon heel Amerika meegenieten. Nu weten we ook wat Limbaugh doet in zijn vrije tijd...

De lijst is absoluut niet compleet, er zijn teveel schandalen in de Amerikaanse geschiedenis om op te noemen, maar dat maakt de Amerikaanse politiek wel extra spannend. *Eindeloos* kijkt uit naar het volgende schandaal. ☞

HOOFDREDACTIONEEL

Langzaam maar zeker rukt de jaarlijkse vijand van de studenten weer op. Nee, het zijn niet de nieuwste maatregelen van een kabinet dat vastbesloten lijkt elke kenniseconomie in de toekomst onmogelijk te maken, maar een veel geniepigere tegenstander: het terrasjesgevoel.

Het begint met een bescheiden zonnetje dat studenten tevreden doet glimlachen als ze na twee collegeuren weer de buitenlucht instappen. Langzaam warmt de lucht op; de handschoenen gaan uit, de zonnebrillen gaan weer in het haar – behalve bij de types die ze de hele winter stug blijven dragen – en de krakkemikkige verweerde rotanzitjes van het café op de hoek zien er ineens veel uitnodigender uit. En vanaf het moment dat iemand voorstelt: "Hé, zullen we lekker buiten gaan zitten?" is er geen houden meer aan. De psychologische barrière is doorbroken: elk straaltje zon roept vanaf nu onverbiddeijk het terrasjesgevoel op.

Ook ik, als een student wier collegelocaties verspreid zijn over de Amsterdamse binnenstad, heb moeite me hieraan te onttrekken. Het begint met een kop koffie na college en voor je het weet, breng je al je middagen door met het sponsoren van dat leuke tentje waar de wijn nog in fatsoenlijke glazen wordt geserveerd en vanwaar je het beste uitzicht hebt op de vele toeristen. Dat gaat goed, even, tot onvermijdelijk het punt volgt waarop je je – een vloek verbijtend – realiseert dat er twee papers en een scriptie op jouw onverdeelde aandacht wachten en je zuchtend naar het PCH of de UB vertrekt.

Een troost: het PCH heeft tenminste de *Eindeloos*. Zo laat Nathalie deze maand haar geoeffend oog los op een bijzondere film, neemt Robbin de Franse machocultuur onder de loep en geeft Violet ons een kijkje in het leven van een student te Rome. En het beste nieuws? *Eindeloos* kan natuurlijk ook gewoon mee dat terras op. ☞

-Juliëtte van den Hil

INDIANA JONES™

in het Romeinse Rijk

Violet Annaert - Geschiedenis is (natuurlijk) het mooiste vak dat er bestaat. Maar hoe interessant het ook is om van alles te weten te komen over Alexander en Macedonië – door het lezen van kilometers aan boeken en het doorspitten van stoffige archieven – het blijft toch een beetje een ver-van-je-bed-show. Ik wilde de geschiedenis wel eens op een directere manier najagen en wel door zelf op zoek te gaan naar inscripties in Rome. Een zoektocht vol inspirerende lessen en prachtige ontdekkingen in *La dolce vita* was het gevolg.

Deze machtige onderneming mocht ik ervaren doordat ik was toegelaten tot de cursus 'Latijnse epigrafie op locatie' die werd gegeven vanuit het Koninklijk Nederlands Instituut Rome, het KNIR. Met een tweetal voorbereidende hoorcolleges aan de Vrije Universiteit werden we klaargestoomd voor dit voor velen van ons nog onbekende vakgebied. De groep inscriptiejagers bleek zeer gemêleerd, van masterstudenten en promovendi (en een verdwaalde postdoc), met vakgebieden als oude geschiedenis, rechtsgeleerdheid, archeologie, klassieke talen en linguïstiek. Een leuke groep die ook nog eens uit alle windstreken van ons land kwam. Daarnaast konden de docenten – twee zeer vakkundige heren – iets ogenschijnlijk droogs als epigrafie springlevend maken.

Masterstudenten,
promovendi en een
verdwaalde postdoc

Met veel spanning reisden we samen af naar Rome om daar liefdevol ontvangen te worden met een groot diner. De 'morning after' begon het echte werk: we gingen op inscriptiejacht! We kregen allemaal een opdracht die we aan het eind van de week moesten presenteren en waar we bij thuiskomst een paper over zouden moeten schrijven. Iedereen kreeg een foto met daarop een steen met een tekst. Daarbij spraken de docenten de boodschap: 'Veel succes ermee!'

Met die foto als enige referentiepunt moest eenieder op zoek naar de locatie, transcriptie en vertaling van die inscriptie. Ik voelde me met mijn nieuw verworven vrienden net Indiana Jones in het Romeinse Rijk. Onder het genot van de muziek van die filmreeks hebben we – weliswaar

zonder hoed en zweep – de eerste stappen gezet op zoek naar onze stenen. Het begin van een lange, maar interessante zoektocht.

Onze inscriptiejacht ging elke dag gepaard met een aantal colleges of excursies. Aan het KNIR leerden we bijvoorbeeld over de Romeinse nomenclatuur, de cursus hono- rum en grafrituelen. We bezochten veel musea als het *Museo Nazionale Romano* en mochten een kijkje nemen in de catacomben van de Sint Pieter! Ook een zonnige picknick in Ostia – op de resten van de tempel van Demeter – stond op het program. De drank vloeide rijkelijk op de schattige terras-

jes in Trastevere en de vreugde was groot toen mijn inscriptie op een straathoek bleek te zitten van het café waar we ons de vorige avond geheel hadden overgegeven aan de goede *vino*. Ik werd verliefd op de prachtige stad en het heerlijke leven daar. Na een geweldige week gaven we allemaal een presentatie van onze ontdekkingen over de inscriptie die we toebedeeld hadden gekregen. Iedereen vertelde vanuit zijn eigen expertise en dit leverde verbluffende resultaten en inzichten op. De week sloten we af met een heerlijk diner dat nog door ging tot in de vroege morgen. Moe maar voldaan vertrokken we weer naar Nederland om hopelijk snel weer terug te keren naar de mooiste stad op aarde. *Roma, ti amo!* ☘

CREA

CULTUREEL
STUDENTENCENTRUM

CREA organiseert iedere maand lezingen, debatten, theatervoorstellingen, documentaires en open podia. Daarnaast is er een uitgebreid cursusaanbod. Vanaf april staan ook de zomercursussen weer online. Hieronder vindt je een kleine greep uit ons programma van april. Kijk voor het volledige programma op crea.uva.nl.

LEZING & MUZIEK

do 5 april / 20.00 uur

Nerd Nite

In this edition you will learn about Apsterdam from the world toughest programmer, and one of the New York Nerd Nite pioneers will enlighten you about his obsession for neon signs. DJ Dirk Diggler will play his nerdiest tunes. Admission: students free, others € 5,-.

THEATER

do 19, vr 20 en za 21 april / 20.30 uur

Party Time - Claire-Obscur

Een voorstelling vol vals sentiment, gemiste kansen, karaoke en puur egoïsme – zonder ook maar iets af te doen aan de geloofwaardigheid van de mens, zodat het bijna om te lachen is. Toegang: € 9,-, studenten € 6,-. Reserveren: 020 525 1400

LEZING

di 10 april / 20.00 uur

South Park

For 15 seasons and counting South Park has entertained audiences with their own brand of irreverent and subversive commentary. Dismissed in the beginning as nothing more than toilet humor of the lowest common denominator over the past few years, the show has received Emmy and Peabody awards for not only its unique storytelling but also for its incredibly intelligent social commentary. Admission: students free, others € 5,-.

NIJWE ACHTERGRACHT 170 WWW.CREA.UVA.NL

Ingezonden mededeling

Na het zoet, nu ook

De zwarte canon van de Nede

Hugo van Doornum = **De vaderlandse geschiedenis had een moment van glorie in 2006. Balkenende sprak over 'de VOC-mentaliteit', Marijnissen en Verhagen dienden een motie in voor het Nationaal Historisch Museum en de commissie Van Oostrom presenteerde de historische canon, als een 'uiting van onze culturele identiteit'. Toen Maxima een jaar later de Nederlandse identiteit in z'n geheel als non-idee bestempelde, was de geest helemaal uit de fles. Wat was 'onze' Nederlandse geschiedenis?**

Na eindeloos gesoebat over deze vraag onder zowel politici als historici zijn de plannen voor een NHM definitief door de shredder gehaald. De canon van Nederland kent daar-entegen meer succes en maakt sinds 2010 zelfs officieel deel uit van de

De canon is vooral een Nederlandse zelf-felicitering geworden

'kerndoelen' van het lager en middelbaar onderwijs. Als onmiskenbare reactie op die vermeende identiteitscrisis van de jaren 2000, is de canon vooral een Nederlandse zelf-felicitering geworden; slechts de slavernij en Srebrenica zijn vervelende smetjes op onze fiere nationale historie. Historicus Chris van der Heijden pleit daarom deze week in de *Groene Amsterdammer* voor een zwarte canon: 'een formele erkenning van de donkere bladzijden uit de vaderlandse geschiedenis.'

De minder florissante momenten uit ons verleden lijken inderdaad, doelbewust of niet, door de canon-

commissie met zorg te zijn omzeild. Zo citeert men in het venster 'VOC' Jan Pieterszoon Coen: "Hier kan iets groots verricht worden" – vermoedelijk als onderschrijving van zijn 'VOC-mentaliteit'. Met 'groots' wordt in elk geval niet zijn aan genocide grenzende optreden op de Molukken bedoeld, want dat blijft onvermeld. De politionele acties, het Nederlandse aandeel in de Jodenvervolging, het bejegenen van katholieken als tweederangs burgers, of politiek geweld tegen Van Oldebarneveldt en de gebroeders De Witt: het is niet of nauwelijks terug te vinden in de canon.

De hosanna-toon is nog prominenter bij onderwerpen die van oudsher aan de Nederlandse identiteit worden verbonden, zoals de strijd tegen en op het water, de schilderkunst van de zeventiende eeuw en onze handelsgeest. In het venster 'Koning Willem I' wordt de koning-koopman geprezen vanwege zijn doortastende economische initiatieven waarmee hij de 'oude economische groei' probeerde te herstellen. En passant krijgen de Belgen nog een sneer, want 'ondanks zijn economische beleid, viel de koning bij de Belgen absoluut niet in de smaak', aldus de canon. De kritische noot van Van der Heijden: Willems beleid kwam vooral hemzelf ten goede ('bij zijn dood liet hij een Kadhaffi-achtig vermogen na') en hij bracht het koninkrijk financieel in grote moeilijkheden door jarenlang met een onbetaalbaar leger tegen de Belgen te vechten.

Het positivisme van de canon is volgens Van der Heijden des te opvallender, afgezet tegen de 'sorrycultuur' van eind twintigste eeuw. Niet alleen in eigen land maar in heel Europa klonk de roep om excuses voor eeuwen van kolonialisme en slavernij. Ook de Nederlandse nationale mythe van tolerantie leek te zijn ontkracht met het erkennen van de

mislukte multiculturele samenleving en de moorden op Fortuyn en Van Gogh. Een meer gematigde en relativerende voorstelling van de eigen geschiedenis lag dan ook voor de hand.

Amper een jaar na het verschijnen van de canon, kwam het tekenaars-trio Reid, Geleijnse en Van Tol met *De historische canon van Fokke en Sukke*. De vijftig historische vensters volgens Fokke en Sukke waren in de eerste plaats luchtig en komisch, maar ook vaak een kritische variant van de officiële versie. Voorzitter van de canoncommissie Van Oostrom schreef zelf het voorwoord voor het boekje en inmiddels zijn Fokke en Sukke ook op de officiële website (www.entoen.nu) te vinden. Zowel Van Oostrom als de canon staan dus wel open voor kritiek. En zo moet mijns inziens het initiatief van Van der Heijden dan ook worden opgevat: niet zozeer een afwijzing van de canon, maar 'een poging het nationale verhaal beter in balans te brengen', zoals hij zelf schrijft.

Van der Heijdens eerste zwarte venster toont meteen de onbelichte kant van misschien wel het meest

Chris van der Heijden (1954) is historicus, doceert aan de School voor Journalistiek in Utrecht en schrijft wekelijks columns voor diverse media.

Van der Heijden promoveerde in 2011 aan de Universiteit van Amsterdam op zijn studie *Dat nooit meer* over de nasleep van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Zijn dissertatie werd zeer kritisch ontvangen; onder andere werd hem een te weinig wetenschappelijk aanpak verweten.

k het zuur: erlandse geschiedenis

De martelaren van Gorcum, schilderij van Cesare Fracassini (1867).

glorieuze moment uit onze geschiedenis: de Nederlandse Opstand. Enkele maanden na de inname van Den Briel (1 april 1572) werden in Gorcum (Gorinchem) negentien katholieke geestelijken door de Geuzen opgepakt en tien dagen lang aan martelingen onderworpen, totdat zij op 9 juli in een schuur werden opgehangen. Alleen al de veronderstelling dat de protestantse opstandelingen minstens zulke wreedheden hadden begaan als de Spanjaarden was tegenstrijdig met het gewenste beeld; kritiek op de minder lovenswaardige daden van de Geuzen werd lange tijd opgevat als landverraad.

Met het uitwerken van de eerste tien vensters in zijn stuk in *De Groene* hoopt Van der Heijden het startschot te geven voor het samenstellen van een definitieve zwarte

canon. Niet om een zwartgallige voorstelling van het verleden te geven, maar omdat, in de door hem aangehaalde woorden van Rudy Kousbroek, 'in een beschaafd land de neiging zichzelf gunstig af te schilderen onderkend behoort te worden.' Van der Heijden hoopt nadrukkelijk op veel input en suggesties voor zijn canon, ook van geschiedenisstudenten. Dus heeft u net een werkstuk geschreven over uitbuiting, massamoord of onderdrukking door onze Nederlandse voorvaders? *Eindeloos* verwijst u graag door naar www.groene.nl.

ACTIVITEITEN

7 maart - 7 mei:
Tentoonstelling *Ottomania* in het Rijksmuseum; presentatie van 35 bijzondere prenten

23 maart - 30 mei:
New York Times Magazine Photographs in het FOAM

Tot 25 maart:
Expositie *War As Ever* rondom het 17de-eeuwse album van Kittensteyn in het Fotomuseum Amsterdam

Tot 30 maart:
Walter Süskind, tentoonstelling over de *Schindler's List* van eigen bodem. Nu te zien in de Hollandsche Schouwburg

5 april:
Opening van het nieuwe EYE filminstituut door koning Beatrix

27 april - 6 mei:
Grote Reis Kleio naar Dresden en Krakau

Tot 17 juni:
Tentoonstelling *Dreams of nature*, in het Van Gogh Museum: symbolisme van Van Gogh tot Kandinsky

Misdenk in Frankrijk

Juliëtte van den Hil - "Ongrondwettig". **Het oordeel van de Franse Constitutionele Raad over de omstrede genocide-wet laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Het wetsvoorstel had tot doel volkerenmoord strafbaar te stellen, met sancties die zowel een geldboete als gevangenisstraf inhielden.**

Hoewel de wet het niet specifiek zo stelt, werd uit de context duidelijk dat het hierbij vooral ging om de Armeense genocide van 1915. Turkije, dat erkent dat er veel doden zijn gevallen maar betwist dat het ging om systematische uitroeiing, bevroor daarop alle diplomatieke banden met Frankrijk. Dankzij een protestactie van Franse parlementariërs, waaronder 77 senatoren, kwam de wet bij de Constitutionele Raad, het hoogste juridische orgaan van Frankrijk te liggen. Deze oordeelde dinsdag 28 februari dat de wet de vrijheid van meningsuiting te veel beperkt en verwierp het voorstel om die reden.

De reacties uit beide kampen waren voorspelbaar: de Turkse regering liet optekenen verheugd te zijn met deze beslissing en Sarkozy kondigde aan het wetsvoorstel in gewijzigde vorm nogmaals in te dienen. De hypocrisie van beiden maakt het moeilijk om objectief een kant te kunnen kiezen. Turkije heeft immers een wet die precies het tegenovergestelde strafbaar stelt – namelijk beweren dat er wel genocide heeft plaatsgevonden – en bij Sarkozy is vrijwel zeker dat het hem niet om de gebeurtenis zelf gaat, maar meer om de 200.000 Armeense stemmen die hij hiermee hoopt binnen te halen voor de komende verkiezingen.

Bij de grote discussie die hierdoor oplaaide, ging het veelal om de term 'genocide' en de betekenis ervan; een definitiecontroverse die zoals gezegd het hele debat rondom de Armeense genocide/'kwestie' bepaalt. Heeft er genocide plaatsgevonden? Veel (onafhankelijke) historici menen van wel, anderen zijn sceptisch en weigeren het

zo te noemen. Deze discussie heeft echter als gevolg dat een veel belangrijker vraag buiten beschouwing blijft: zou een regering door middel van wetgeving een bepaalde lezing van de geschiedenis moeten doordrukken? Deze vraag zou alle alarmbellen moeten doen afgaan. Flits naar een samenleving als die uit het beroemde 1984 van George Orwell, waarin het hebben van bepaalde gedachten een misdrijf is, *misdenk*. Een samenleving waarin alle debat bij voorbaat al onmogelijk is, omdat de politiek namelijk al heeft bepaald wat de waarheid is.

De vraag stellen is hem beantwoorden: natuurlijk niet. Naast Turkije spraken veel pro-Armeense intellectuelen zich om juist deze reden uit tegen het Franse wetsvoorstel: het maakt constructieve discussie immers onmogelijk. De schrijver Markar Esayan zegt zich de woorden van de in 2007 vermoorde Armeense journalist Hrant Dink te herinneren: "Voordat Dink vermoord werd, zei hij een keer met boze

**Zelfs als het gaat om
zeer omstrede, discrimi-
natoire opvattingen is
dat een slechte zaak**

stem dat hij naar het Franse parlement wilde gaan om te zeggen dat de Armeense genocide niet had plaatsgevonden, om vervolgens in het Turkse parlement te schreeuwen dat de genocide een realiteit is. Ik moet aan zijn woorden denken als ik aan de wet van Sarkozy denk."

Daarmee heeft Esayan de kern te pakken: op deze manier de geschiedenis willen vastleggen heeft immers geen enkele zin. Er is geen Turk die door het aannemen van dit Franse wetsvoorstel denkt: ja, dan moet die genocide wel hebben plaatsgevonden, net zoals Armeniërs zich niet laten overtuigen door het Turkse verbod. Laten we niet vergeten dat er al mogelijkheden zijn om dit soort uitlatingen

– mits ze bewust kwetsend zijn bedoeld – aan te pakken; in Nederland via het verbod op discriminatie. In de praktijk is in een aantal rechterlijke uitspraken gebleken dat bijvoorbeeld het ontkennen van de Holocaust hier al snel onder valt, en het is niet ondenkbaar dat het stelselmatig bagatelliseren van de Armeense genocide ook binnen de delictomschrijving valt. Deze route heeft als voordeel dat context en omstandigheden kunnen worden meegewogen waardoor het de vrijheid van meningsuiting beter waarborgt. Om die reden is het discriminatieverbod in de wet vrij vaag omschreven: iedereen moet alles kunnen zeggen en achteraf bepaalt de rechter of iemand daarbij zwaar over de schreef is gegaan.

De Franse genocidewet daarentegen stelt al vooraf de grenzen vast, met als gevaar dat dissidente opinies zich gaan verstoppen achter de façade van de conformistische, keurige burger. Zelfs als het gaat om zeer omstrede, discriminatoire opvattingen is dat een slechte zaak. Gedachtegoed dat ondergronds gaat, verdwijnt immers niet: het zorgt er slechts voor dat de aanpak ervan lastiger wordt. Neem nu een voorbeeld als Ahmedinejad van Iran, die zich onder de Holocaustontkenners schaaft. Dat leidt tot vele kwetsende uitlatingen, maar het zegt ook veel over hem, zijn besef van geschiedenis en zijn houding tot Israël, en daarmee over de manier waarop met hem en zijn bewind zou moeten worden omgegaan.

Anders dan bij Holocaustontkenners, erkennen sceptici van de Armeense genocide – naast Turkije ook de VS en Israël, alsmede enkele historici – echter wel dat er verschrikkelijke dingen zijn gebeurd in 1915. Ze zetten hun vraagtekens bij de toepasselijkheid van de term 'genocide'. Of dat kan en mag, is en blijft een debat dat op het scherpst van de snede zou moeten worden gevoerd – maar in de geschiedwetenschap, en niet in het parlement.

De rendez-vous van DSK

Robbin Besselink - 'J'ai manqué mon rendez-vous avec les Français', zei Dominique Strauss-Kahn in het interview dat hij eind 2011 gaf, 'Ik heb mijn afspraak met het Franse volk verzuimd.'

Het jaar begon zo goed voor hem. Sinds 2007 was 'DSK' directeur van het Internationaal Monetair Fonds en tevens de grootste kanshebber voor het socialistische kandidaatschap voor de presidentsverkiezingen van 2012. In de peilingen haalde hij Nicolas Sarkozy zelfs in. Alles ging hem voor de wind, totdat hij op 14 mei 2011 in een vliegtuig op JFK Airport gearresteerd werd op verdenking van aanranding van een hotelmedewerkster. De rest van het verhaal is algemeen bekend.

Het meest bijzondere van deze affaire is het grote schandaal dat erom heen ontstond. Na een groot mediacircus in New York werd de vervolging wereldnieuws en bleven er 'aanklachten' naar buiten komen. Opvallend hieraan is dat Strauss-Kahn echt niet de eerste is. Meer Franse politici hadden en hebben er een handje van om bijzondere relaties aan te gaan. François Mitterrand bleek bijvoorbeeld een buitenechtelijke dochter te hebben, maar toen dit in 1994 naar buiten werd gebracht door de media, reageerde hij slechts met 'Et alors?' (Nou en?). Verder stond Mitterrand alge-

meen bekend als vrouwenverslinder, net als vele van zijn voorgangers; Gerard d'Estaing (president van 1974-1981), om maar eens een voorbeeld te noemen.

Ook het verleden van Strauss-Kahn zelf is niet zonder smet. Bij het IMF zou hij een aantal jaar geleden een relatie met een collega hebben gehad, maar het interne onderzoek pleitte hem vrij. Daarnaast is hij na een interview door de journaliste beschuldigd van aanranding, waarvan zij echter nooit aangifte heeft gedaan. In 2007 zou hij betrappt zijn in een auto tijdens het hebben van betaalde seks met een prostituee. En dit zijn slechts enkele voorbeelden. In de rest van de wereld zou men geschokt hebben gereageerd, maar voor de Fransen was een reactie als 'Et alors?' niets bijzonders. Hoe kan het toch dat de Fransen dit soort nieuws normaal gesproken niet schokkend vinden en de beschuldigten blijven steunen?

Voor de verklaring moeten we terug naar de Franse Revolutie en de Derde Republiek die daarop volgde. De Revolutie bracht het ideaal vrijheid en dat hield onder andere in dat iedereen vrij zou zijn in zijn godsdienstkeuze en de uitoefening ervan. Eind negentiende eeuw maakten de onderwijshervormingen van Jules Ferry in de Derde Republiek naar school gaan verplicht voor alle kinderen. De scholen werden daarom gratis, openbaar en - heel belangrijk - niet verbonden aan religie. Pas in 1905 werd de scheiding tussen kerk en staat offi-

cieel, maar al sinds de Revolutie was in de Franse samenleving het begin te zien van een kloof tussen de privésfeer en de publieke ruimte. Het geloof hoorde duidelijk thuis in de privésfeer.

Deze ontwikkelingen waren meteen terug te zien in de politiek. Politici en andere vooraanstaande personen deden in het openbaar geen uitingen van hun religie. Hun geloof bleef thuis en het maakte het volk niet uit welke godsdienst hun politici aanhingen, zolang ze hun werk maar goed deden. Al snel ging deze scheiding tussen privé en publiek verder dan religie. Het Franse volk hield zich gewoonweg niet bezig met het privéleven van politici, zolang het volk er maar niet onder zou lijden.

Nu er toch een privé-affaire van een vooraanstaand Fransman publiek is veroordeeld, hoewel in het buitenland, komen er opeens verschillende aanklachten tegen vooraanstaande personen naar buiten. Er zijn meer en meer aanklachten tegen Strauss-Kahn, maar ook aanklachten tegen andere politici worden serieuzer genomen. Denk maar aan de inmiddels afgetreden minister Georges Tron, die beschuldigd werd van het geven van wel heel erg uit de hand gelopen voetenmassages... Duidelijk is dat er een verandering gaande is in Frankrijk, en de vraag is waarom. Niemand heeft hier een duidelijk antwoord op, maar misschien dat de vergaande globalisering een rol speelt. Doordat andere landen vergelijkbare affaires als grote schandalen bestempelen, wordt de druk voor de Fransen steeds groter om hun interne houding te veranderen. Daar is 'DSK' het eerste "slachtoffer" van geworden.

Mitterrand stond algemeen bekend als vrouwenverslinder

DSK in het nauw gedreven.

De Amerikaanse

Op zoek naar

Larissa Lambouij - **Rick Santorum is één van de mogelijke Republikeinse kandidaten bij de Amerikaanse presidentsverkiezing en you either love or hate him. Menigeen heeft hij al in zijn campagne beledigd en velen staan nog op de rol. Wie is deze man en waar komen zijn radicale ideeën eigenlijk vandaan? Een zoektocht naar de invloed van Rick Santorum.**

De Amerikaanse *primaries* staan bol van controverses. Eigenlijk is dit in de Amerikaanse geschiedenis nooit anders geweest. Mannen met macht hebben vaak lijken in de kast. Dat die lijken er zijn weet iedereen, maar hoeveel, dat is vaak de vraag die iedereen bezighoudt. We weten allemaal dat politiek een vuil spelletje is en de beste acteurs zijn te vinden op het politieke toneel. Menig politicus zou een Oscar voor zijn acteerprestaties kunnen verdienen.

Degene die in ieder geval een prijs verdient voor het uiten van de meest vreemde en rare overtuigingen is Rick Santorum. Mensen blijven ondanks die schijnvertoning, vertrouwen houden in dit soort mensen, ondanks dat men weet dat veel van hen corrupt zijn en achterkamertjespolitiek niet schuwen. Waarom geloven we dan nog steeds dat één man het verschil kan maken? Het verkopen van vertrouwen aan de kiezer is datgene wat het verschil maakt. Dit kan een kandidaat maken of breken. Zit er wel waarheid in de politiek, of is alles gespeeld en zal de Oscar inderdaad gaan naar de beste acteur, in dit geval Rick Santorum?

Santorum heeft een ongelooflijke start gemaakt en de race naar het Witte Huis of liever gezegd, *Crazy*

Town is nog maar net begonnen. Santorum noemt zichzelf dé conservatief die Amerika gaat redden van de ondergang. Ondanks dat Santorum meer groepen (waaronder heel Nederland) heeft beledigd dan onze eigen Geert Wilders, blijft hij stijgen in de peilingen.

De groep die het het meest moet ontgelden, zijn de homoseksuelen. Zelf is deze oud-senator van Pennsylvania een zeer gelovige katholiek en vader van zeven kinderen. Zijn geloofsovertuigingen zijn dan ook orthodox te noemen. Zo zegt hij dat hij geen problemen heeft met homoseksuelen als ze maar geen seks met elkaar hebben. Als ze dat wel hebben, staat dit op dezelfde lijn als incest, bigamie, pedofilie en seks met dieren. Zo wil hij bijvoorbeeld de *Don't Ask, Don't Tell* regeling, die homoseksuelen aanspoorde niet voor hun geaardheid uit te komen in het leger, weer invoeren. President Obama had deze juist afge-

Mannen met macht hebben lijken in de kast

schaft om een dialoog te starten en ervoor te zorgen dat homoseksuelen op dezelfde lijn kwamen te staan als heteroseksuelen.

Hier moet Santorum niks van hebben. Hij gaat hierin zelfs zover dat hij ervoor wil zorgen dat mensen geen voorbehoedsmiddelen meer gebruiken omdat hij wil dat een man en vrouw alleen seks hebben om zich voort te

planten en in geen enkel geval voor "recreatie". Misschien zou Santorum zelfs eens moeten worden 'gerecreëerd'. Santorum is ook tegen abortus, waarbij hij er niet voor schuwt om zijn eigen dochter, geboren met een ernstige gezondheidsafwijking, als voorbeeld te gebruiken. Als het gaat om buitenlandse politiek is hij ook van de harde lijn; het liefst zou hij zien dat Iran morgen in de as ligt.

Voordat de Amerikaanse verkiezingen begonnen werd gedacht dat Santorum geen enkele kans zou maken. Hij zou te conservatief zijn, ideeën hebben die het merendeel van de Republikeinen niet delen. Maar nu blijkt dat deze man echt een gooi naar het presidentschap kan gaan doen. Of hij zal winnen, dat is een ander verhaal. Vanaf het begin van de verkiezingen werd gedacht dat het debat zou gaan over de Amerikaanse economie, het schuldenplafond en de werkeloosheid, maar Santorum heeft religie weer nadrukkelijk op de voorgrond geplaatst. Vrouwen wil hij het liefst weer terug naar het aanrecht, zoals in de goede jaren vijftig. Geboortebeperving moet met alle macht beperkt worden. Contraceptie is in Santorum's ogen een dooddoener, dit zou onder andere leiden tot onwenselijk gedrag. De evangelische Republikeinen zijn het hier mee eens, maar het merendeel van de Republikeinse achterban absoluut niet. Deze vrouwonvriendelijke uitspraken zullen hem zeker vrouwelijke kiezers gaan kosten.

Santorum wil niet alleen in de presidentscampagne zijn mening aan het Amerikaanse volk verkondigen, hij doet dit ook met zijn boek *It Takes a*

nse primaries

Rick Santorum

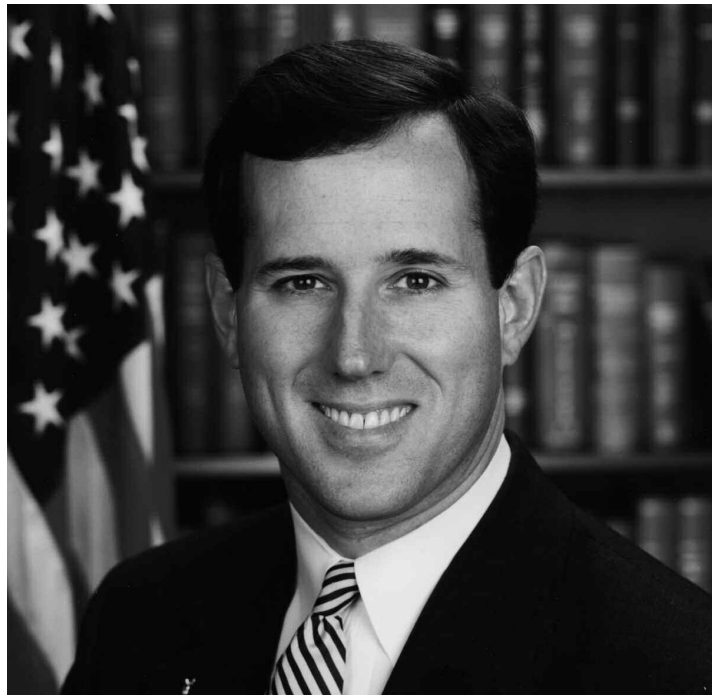
Family: Conservatism and the Common Good. In dit boek propageert hij een nogal radicale mening over de feministische golf van de jaren zestig, die ervoor gezorgd zou hebben dat de waarden van het 'huis' verloren zijn gegaan. Deze opvattingen hebben er niet voor gezorgd dat hij uit de race voor het presidentschap heeft moeten stappen. Er zijn dus genoeg Amerikanen met dezelfde opvattingen als Santorum. De rechtse conservatieven van de Republikeinse partij zouden wel op hem kunnen gaan stemmen, maar de meer gematigde Republikeinen houden hun hart vast. Als dit de man is die het tegen Obama moet opnemen, is de race denk ik nu al gelopen. Links Amerika zal nooit op Santorum stemmen en de centrum of de midden stemmers in Amerika zullen hier ook voor passen. Als Santorum Mitt Romney, één van de andere Republikeinse presidentskandidaten zou verslaan, bestaat er een grote kans dat door de onvrede van de kiezer de Republikeinse meerderheid in het Huis van Afgevaardigden verloren zal gaan.

Santorum maakte zich zeker niet populairder onder die groep toen hij één van de meest geliefde presidenten van de V.S., John F. Kennedy, aanviel. In een speech uit 1960 stelde Kennedy dat hij geloofde in een Amerika waarin kerk en staat gescheiden zijn. Waar geen geloof boven een ander staat en dat als één geloof wordt aangevallen heel Amerika wordt aangevallen. Santorum stelde, dat toen hij de speech las, hij bijna moest overgeven. Blijkbaar wil Santorum geen scheiding van kerk en staat, en ziet hij het liefst dat heel Amerika op zondag

in de rij staat voor de kerk om een hostie in zijn of haar mik geduwd te krijgen.

Hilarisch en ook gewoonweg zielig is het als Santorum stelt dat Obama een "snob" is omdat Obama wil dat de jeugd van Amerika goed onderwijs krijgt na de middelbare school. Iedereen die wil dat zijn land op alle mogelijke manieren ontwikkelt zou een lintje moeten krijgen. En een groep die zich verder ontwikkelt, of het op een *Ivy League* universiteit, een *Community College* of op een technische opleiding is, dat maakt niet uit. Onderwijs in welke vorm dan ook maakt een land rijker en beter.

Ook op ons eigen land heeft Santorum de aanval geopend door te verkondigen dat ouderen hun leven hier niet zeker zijn. Bejaarden moeten het ergste vrezen, omdat dokters met een hele grote spuit naast hun ziekenhuisbed kunnen staan om ze naar de andere kant te helpen. Kijk op YouTube naar het filmpje van Rick Santorum en als Nederlandse kijker schrik je je dood. Santorum stelt dat ouderen in Nederland een armbandje dragen waarop staat "Do Not Euthanize Me". Artsen in Nederland, zo stelt Santorum, vermoorden zieke

Rick Santorum: ideale schoonzoon of onbetrouwbare gladjakker?

ouderen omdat Nederland vanwege bezuinigingen niet meer voor hen kan zorgen. Per jaar sterft tien procent van de mensen aan onvrijwillige euthanasie, stelt hij. Daarom gaan ouderen niet naar het ziekenhuis, maar wijken uit naar buurlanden, waar doktoren hen niet in hun slaap zullen vermoorden.

Gelukkig zal Santorum nooit winnen, mocht het tot een tweestrijd komen tussen hem en president Obama - tenzij de helft van de Amerikaanse bevolking zijn hersens verliest in het stemhokje. Oordeel zelf: wordt Santorum nieuwe Republikeinse president of is hij *one banana short of a fruit salad*? Uw *Eindeloos*-redacteur weet het wel.

What if?

Kings visie op de dood van JFK

Juliëtte van den Hil - Hoe had de wereld eruitgezien als John F. Kennedy niet was neergeschoten op die noodlottige 22 november 1963? Het is een mooie vraag om een alternatieve toekomst aan op te hangen, en een mooie vraag om een boek aan te wijden. Stephen King, bekend geworden door horrorklassiekers als *Carrie* en *The Shining*, doet het allebei in *11/22/1963*; naar eigen zeggen het eerste boek waar hij ooit werkelijk research voor heeft gedaan. Het levert een fascinerend staaltje (alternatieve) geschiedschrijving op.

In het heden maken we kennis met Jake Epping, een recent gescheiden geschiedenisdocent wier leven volledig op z'n kop wordt gezet als hij een wel heel bijzondere opdracht krijgt van een oude vriend. In de diner van deze Al Templeton bevindt zich een portaal dat, zo blijkt, de gebruiker naar precies dezelfde plek in 1958

King maakt dankbaar gebruik van de complottheoriën

transporteert – en weer terug. Hoe lang de reiziger ook in het verleden verblijft, in het heden verstrijken slechts twee minuten en met elk volgend bezoek wordt al het voorgaande weer gereset.

Al, die de huidige problemen in de wereld wijt aan het overlijden van JFK in 1963, heeft het plan opgevat om terug te gaan naar het verleden om de moord te verijdelen. Kanker maakt het hem echter onmogelijk om deze queeste zelf te ondernemen en hij vraagt Jake in zijn plaats te gaan. Na een 'testrit', die bevestigt wat Al hem heeft verteld, besluit Jake de opdracht aan te nemen en reist hij af naar 1958 om in de vijf jaren daarop de moord

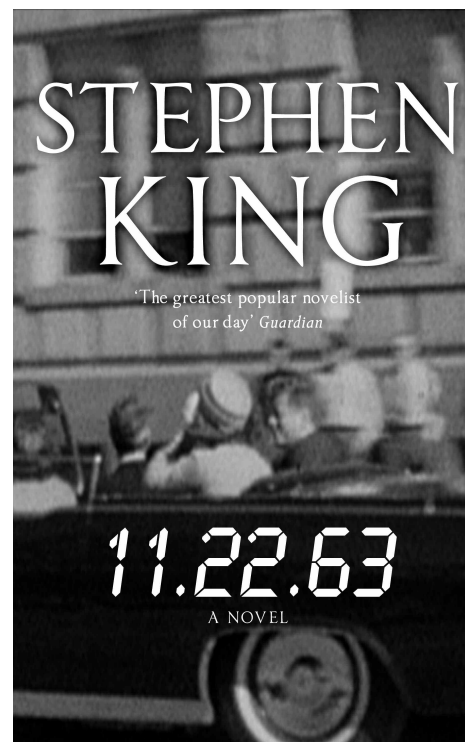
op Kennedy te verhinderen.

Veel lezers met een sceptische houding tegenover fantasy haken nu waarschijnlijk af door de combinatie Stephen King en tijdreizen. Het is waar, het concept is moeilijk aannemelijk te maken en helemaal lastig uit te werken vanwege de talloze factoren waarmee een schrijver rekening moet houden. Wellicht dankzij zijn achtergrond in het horrorgenre, weet King er ondanks deze premisse een zeer geloofwaardig en gegrond verhaal van te maken.

De belangrijkste regel voor een verhaal met bovennatuurlijke trekken is immers dat het voor de lezer altijd duidelijk moet zijn waar de grenzen liggen. King stelt deze al heel vroeg vast, met behulp van het personage Al Templeton, en laat Jake er ook enkele keren hardhandig mee kennis maken. Zo verstrijkt de tijd voor Jake wel degelijk op het normale tempo, waardoor de druk naarmate 22 november 1963 nadert, steeds groter wordt: als hij namelijk een fout maakt en daardoor opnieuw moet beginnen, dan is hij weer vijf jaar van zijn leven kwijt.

De interessantste aspecten van het boek zijn echter niet het tijdreizen of de alternatieve toekomstbeelden die King schetst, maar juist de vijf jaar die Jake in de aanloop naar 22 november in het verleden doorbrengt. Niet alleen bouwt Jake een heel leven op – inclusief gedoemde romance – maar hij moet ook zien te achterhalen of Harvey Lee Oswald werkelijk de persoon is die de moord zal plegen. King maakt hierbij dankbaar gebruik van de huidige complottheorieën rondom de dood van JFK – handelde Oswald alleen of niet? – waardoor Jake niet simpelweg Oswald in 1958 kan doodschieten en terug kan naar zijn eigen tijd.

Hij zet ijkpunten uit – zoals de gedocumenteerde mislukte aanslag op een generaal – die moeten aantonen dat Oswald degene is die Jake hebben

moet en onderzoekt de mogelijkheid van medeplichtigen en opdrachtgevers. Op deze manier ontwikkelt *11/22/1963* zich van een vrij standaard *what if*-geschiedenis tot een boeiende semi-historische documentatie van Harvey Lee's leven in de jaren voorafgaand aan de 22e, gezien door de ogen van een fictief personage.

Het is geen boek voor iedereen - hoewel liefhebbers van 'realistische' fictie zich dus niet moeten laten afschrikken door de bovennatuurlijke premisse, die slechts een manier is om het grote verhaal in beweging te brengen. Daarnaast is het boek zo'n honderd pagina's te lang – iets waar meer boeken van King last van hebben – waardoor de vaart er soms een beetje uit ligt. Wie zich daar overheen kan zetten, wordt beloond met een sterk verhaal waar je zelfs nog iets van opsteekt. Hoe mooi is dat.

De Vlaamse middeleeuwen volgens Lech Majewski

Nathalie Maciesza - De Vlaamse schilder Pieter Brueghel de Oude (ca. 1525-1569) is bekend van zijn allegorische landschappen en boerentaferelen. Zo plaatste hij bijbelse voorstellingen in zestiende-eeuwse Vlaamse context en wist hij de overweldigende lelijkheid van sommige mensen trefend op doek te vangen. Hij verwerkte vele symbolen in zijn werken, die niet alleen hebben gezorgd voor een prikkelende zoektocht naar de betekenis ervan, maar ook sociale en politieke problemen van zijn tijd blootleggen. Een van zijn bekendste werken is 'De Kruisdraging' uit 1564, waar vele iconografische studies aan zijn gewijd.

De Poolse visueel kunstenaar en regisseur Lech Majewski heeft dit werk tot leven gebracht in zijn film *The Mill and the Cross*. Van de circa vijfhonderd figuren die zijn afgebeeld op het schilderij heeft Majewski er twaalf tot leven laten komen, waaronder de schilder zelf (gespeeld door Rutger Hauer) en de Maria-figuur (Charlotte Rampling). Door middel van special effects en *Computer Generated Imagery* heeft Majewski een opvallende combinatie van 2D en 3D tot stand gebracht, wat enerzijds een fascinerend en artistiek effect heeft, anderzijds op momenten een beetje knullig aandoet.

De pretenties van de film zijn filosofisch en kunstzinnig, het resultaat is zeer smaakgevoelig. Sommige bezoekers van de film meenden dat *The Mill and The Cross* een bijna hypnotiserend effect had, anderen konden door het langzame tempo de aandacht er niet goed bijhouden. Wie een educatieve documentaire verwacht, wordt teleurgesteld, wie steeds verrast wil worden door de visuele trucs die Majewski tot in de puntjes beheerst, zal tevreden de zaal verlaten.

Dit is niet de eerste keer dat Majewski zich heeft geïnteresseerd in een Vlaams kunstwerk uit de middeleeuwen. In *The Garden of Earthly*

Delights (2006) heeft hij 'De tuin der lusten', het wonderbaarlijke schilderij uit ca. 1490-1510 van Hiëronymus Bosch, tot bindende schakel gemaakt tussen de twee hoofdpersonages. In deze film gaat Britse kunsthistorica Claudine naar Venetië om een lezing te geven over dit schilderij. Haar geliefde gaat met haar mee en samen ontdekken ze de stad, hun liefde, de kunst en de vergankelijkheid van het leven.

Wat is de aantrekkingskracht van kunstwerken als die van Brueghel de Oude en Bosch? Het zal ongetwijfeld het surrealistische karakter van de schilderijen zijn die resonanceert in onze moderne tijden, waarin science fiction en special effects hoogtij vieren. Zo is 'De tuin der lusten' van Bosch een bizar schouwspel van een copulerende massa, die iets wegheeft van een pagina uit de Kamasutra, met nauwkeurige precisie en een vaste schildershand op doek aangebracht.

De werken van Brueghel zijn vooral bekend om de enorme hoeveelheid aan afgebeelde figuren die los van elkaar ieder een verhaal vertellen. Het oog blijft nieuwe dingen ontdekken en nieuwe verhaallijnen vinden en de toeschouwer staat verbaasd over de gedetailleerdheid van elk onderdeel. Het losmaken van een aantal figuren, wat Majewski in zijn film heeft gedaan, schept talloze mogelijkheden tot het scheppen van kleine wereldjes binnen het grote geheel. De karakteristieke gelaatstrekken van de

figuren, de gruwelijke ofwel vrolijke taferelen, de oneindigheid aan symbolen; het is de zoektocht naar de betekenis en achtergrond hiervan die de mens vijf eeuwen laten nog blijft fascineren.

Met alle mogelijkheden die het digitale tijdperk biedt, is het nu het uitgelezen moment om de meesterwerken van toen onder de loep te nemen, uit te vergroten en te analyseren. Zoals Simon Schama op educatieve en sociaalkunsthistorische wijze heeft gedaan in zijn mooie documentairereeks *The Power of Art*, zo heeft Lech Majewski dit gedaan op zijn eigen kunstzinnige wijze. Deze projecten bevinden zich op het snijvlak van film en kunstgeschiedenis en laten zien dat deze combinatie niet alleen mogelijk is, maar ook interessante en mooie resultaten oplevert.

Skript Historisch Tijdschrift

Ook uitgekeken op dat oppervlakkige *Eindeloos* en *JHSG*? Dan is *Skript Historisch Tijdschrift* misschien wat voor jou! Geen 'Nazi van de maand', of wekelijkse *tweets*, maar gewoon degelijk historisch onderzoek voor en door geschiedenisstudenten en pas afgestudeerden.

Het tijdschrift verschijnt vier maal per jaar en voor 19,50 euro ontvang je *Skript* in de bus. Mail voor een abonnement naar info@skript-ht.nl. Losse nummers zijn te koop bij Athenaeum boekhandel en Selexyz Scheltema.

Wil je zelf ook graag je historische onderzoek publiceren in *Skript*? Mail dan je scriptie of paper die de basis zou kunnen vormen voor een artikel eveneens naar info@skript-ht.nl, of kijk op www.skript-ht.nl.

Geschiedvervalsing als

Chofiet Roemersma - Voor iedereen die het gemist heeft, Poetin is wederom verkozen tot Russische president. Direct de dag erna konden de nieuwssites en kranten nog maar over één ding praten. Niet mogelijke verkiezingsfraude, maar Poetins traan van ontroering. Dit had hij natuurlijk niet verwacht! Een knap staaltje acteewerk, wat later zeker wel de Russische leerboeken in zal gaan als teken van zijn menselijkheid, grootsheid en geweldige overwinning. Is dit niet vreemd, gezien de strijd tegen geschiedvervalsing slechts drie jaar terug?

In 2009 was het immers voormalig president Medvedev die als een mopperende kleuter een heel apparaat tegen geschiedvervalsing installeerde, namelijk de *'Presidentiele Commissie van de Russische Federatie om pogingen om de geschiedenis te vervalsen in het nadeel van de Russische belangen'*. Een mond vol, maar wat wilde Poetins opvolger – of voorganger, hoe je het maar wil bekijken - hier nu eigenlijk mee bereiken? Simpel gezegd was meneer de President vooral niet blij met het huidige, negatieve beeld van Rusland omtrent diens rol als 'mede-overwinnaar' in de Tweede Wereldoorlog en daarna.

Elk stukje geschiedenis dat op wat voor manier dan ook Rusland in een internationaal negatief daglicht zette, diende te worden gerectificeerd. Vooral voormalige Sovjet staten werden op de vingers getikt, aangezien zij als grootste slachtoffers van het stalinistische regime niet al te positieve geschiedenis neigen te schrijven over hun voormalige onderdrukker. Oekraïne en de Baltische staten spanden zeker de kroon, toen de eerste de *Holodomor* hongersnood (tussen de 2.4 en 7.5 miljoen mensen kwam hierbij om tussen 1932 en 1933) internationaal als genocide wilde laten erkennen en de tweede financiële compensatie

eiste voor de Sovjet bezetting.

Zodoende is Rusland bezig de grote bibliotheken en archieven hun deuren virtueel te laten openen om vrije toegang tot de originele documenten, boeken en teksten over zijn geschiedenis te bieden voor wie dat maar zou willen. Natuurlijk zal dit er voor zorgen dat de internationale beeldvorming veel positiever wordt, hopen Medvedev en consorten. Hoewel daar uiteraard genoeg vraagtekens bij gezet kunnen worden, want welke onderzoeker zou zomaar plots geloven dat de Sovjet Unie een en al pais en vree was onder leiding van Stalin of Brezjnev op basis van slechts de Russische bronnen? Is het zo juist niet iets te makkelijk om je land dan in een té positief daglicht te zetten? Op die manier zou de geschiedvervalsing tegen gaan juist doorslaan naar wat men aanvaardbaar wilde bereiken.

Zoals valt te verwachten kregen de plannen kritiek te verduren. De presidentiële plannen werden zelfs vergeleken met stalinistische uitspraken, die vaak gericht waren tegen (bourgeois) vervalsers. Het was immers Stalin die historici als archiefritten wegzuifde; Medvedevs oppositie beschuldigde hem zelfde ideeën erop na te houden. Vooral het

feit dat hij veelal de aandacht richtte op het herzien van de uitkomsten van de Tweede Wereldoorlog en op het leveren van kritiek op de dapperheid van het Rode Leger in die oorlog is nogal benauwend. Iedereen die het niet eens is met dat moedige leger en direct met Stalins geweldige strategische vaardigheden óf twijfelt aan de verkregen vrijheid van de naties binnen het warschaupact zou zomaar een Russische cel van binnen kunnen gaan bewonderen.

Zit een objectieve Russische geschiedschrijving er dan juist niet meer in met Medvedevs commissie? Dat terzijde, want pas drie jaar is te kort om al resultaat te zien.

Maar wat heeft Poetins tranendal nou te maken met Medvedevs commissie? Mijns inziens staat *De Traan* wellicht zelfs symbool voor Poetins idee dat hij boven de wet staat en dus meent dat hij ontastbaar is voor de Commissie. Wie anders dan 'tsaar' Poetin zou met 107% stemmen kunnen winnen in de regio rondom Grozny, Tsjetsjenië? Nota bene, dit is een gebied dat twee maal werd binnengevallen door niemand minder dan Poetin zelf! Zijn oogwater is slechts een treffend voorbeeld van een manier van manipulatie; al binnen 24 uur na zijn overwinning,

De krokodillentranen van Vladimir Poetin.

Russische tranentrekker

die hij zelf natuurlijk niet had verwacht.

Vandaar een traan, die Poetins spontane overwinning en menselijkheid moet tonen. Medvedev zou hem eigenlijk direct in het gevang moeten stoppen volgens de regels van de Commissie. Iedereen kon direct zien dat dit geschiedvervalsing was van een presidentsverkiezing die al vaststond zodra bekend werd dat Poetin deel ging nemen. Die onderhuidse kritiek bleek al snel weer toen er daags na zijn verkiezing weer anti-

Wie anders dan
'tjaar' Poetin
zou met 107% van de
stemmen kunnen
winnen?

Poetin protesten in Rusland plaatsvonden. Immers, ook het Russische volk ziet in dat een man die met zijn blote bast propageert, die duidelijk geen genoeg nam met minister-president zijn en die bekend staat als 'tjaar' slechts traantjes wegpinkt om zijn gesjoemel 'boven de wet' te verhullen. Een president die zo te werk gaat, leidt dus tot versterking van die vermaledijde negatieve beeldvorming van Rusland. Dat gaat uiteraard veel te ver buiten

De Geschiedenis Draait Door

De gevonden kopie van de Mona Lisa is waarschijnlijk niet geschilderd door Leonardo da Vinci zelf, maar door een van zijn leerlingen, Gian Giacomo Caprotti. Op grond van enkele gevonden schetsen wordt aangenomen dat Caprotti een relatie had met Da Vinci.

In het jaar dat James Cameron zijn epos *Titanic* opnieuw (in 3D) in de bioscoop brengt, werpen verschillende onderzoeken meer licht op het lot van de echte Titanic. Zo is uit het bestuderen van maancycli naar voren gekomen dat de ijsberg die de Titanic deed zinken, waarschijnlijk is gaan schuiven door een 'lunar freak accident' drie maanden daarvoor. Op grond van zeestromen is toen berekend dat de ijsberg daardoor op de route van de oceanstomer is beland.

Dat het schip de SS Californian de Titanic vervolgens niet te hulp schoot, is mogelijk het gevolg geweest van een natuurlijke optische illusie, een mirage, zo stelt Tim Maltin. De mirage deed de Titanic zoveel kleiner lijken, dat het voor de bemanning van de SS Californian onmogelijk was om te concluderen dat het de Titanic was die daar voer. Aangezien de kleinere

schepen niet over een radio beschikten, konden ze niet daarmee over de ijsberg worden ingelicht. Pogingen met morsecode werden volgens Maltin eveneens gehinderd door de optische illusie.

In Jeruzalem zijn de oudste archeologische sporen van christelijke gelovigen teruggevonden in een tombe die stamt uit 70 AD. Hierin troffen arche-

ologen een Griekse inscriptie aan die stelt dat God mensen uit de dood op laat staan, en een afbeelding van Jona en de walvis. De tombe bevindt zich vlak bij een tombe die als de *Jesus Family Tomb* wordt aangeduid, omdat men vermoedt dat familieleden van Jezus hierin zijn begraven. ☞

STUDIEVERENIGING KLEIO
VOOR STUDENTEN IN DE GESCHIEDENIS EN KUNSTGESCHIEDENIS

| BORRELS | REISJES | STUDIEVOORLICHTING | FEEST | KUNST | KORTING STUDIEBOEKEN | FILMS |

Ingezonden mededeling

Ruimte voor advertentie

NAZI

Van de

MAAND

Ein treuer Diener: Arthur Seyss- Inquart

Thomas Smits - Het is 1961: de Duitser en Japanners hebben de oorlog gewonnen en de wereld verdeeld. Martin Bormann, die na de gedwongen opname van Hitler in een gesticht de leiding van het Derde Rijk heeft overgenomen, ligt op zijn sterfbed. De NSDAP en de SS voeren een bittere machtsstrijd. In de sombere 'iffie-history' *The Man in the High Castle* (1962) van de Amerikaanse auteur Phillip K. Dick - wiens dystopische boeken onder andere aan de basis staan van *Blade Runner* (1982) en *Minority Report* (2002) - is een bijrol weggelegd voor Arthur Seyss-Inquart: in het boek minister van Buitenlandse Zaken van het Derde Rijk en tijdens de oorlog de hoogste nazi in 'de bezette Nederlandse gebieden'. Hoe komt onze nazi van de maand in een literaire SF-roman terecht?

Seyss-Inquart, of 'Zes-en-een-kwart' zoals de Nederlanders hem tijdens de oorlog noemen, wordt in 1892 als Artur Zajtich in het stadje Stonařov - in het huidige Tsjechië - geboren. In 1907 verhuist het gezin naar Wenen waar de vader van Zajtich zijn naam in het meer Duits klinkende Seyss-Inquart ver-

andert. De slimme Arthur - tijdens de processen Neurenberg blijkt dat hij een IQ van 141 heeft - studeert rechten en wordt advocaat. Mede door zijn ervaringen in de Eerste Wereldoorlog sluit Seyss-Inquart zich begin jaren dertig aan bij de Oostenrijkse tak van de NSDAP.

Hoewel Seyss-Inquart in deze partij een rol achter de coulissen lijkt te spelen, blijven zijn 'talenten' niet onopgemerkt. Zowel Adolf Hitler als verschillende Oostenrijkse politici zien Seyss-Inquart als een 'nette' man, die tussen de schreeuwerige Oostenrijkse Nazi partij en het establishment kan bemiddelen. In 1938 wordt hij dan ook benoemd tot minister van Binnenlandse Zaken in het kabinet van Kurt Schuschnigg.

Wanneer Schuschnigg in maart van hetzelfde jaar niet wil instemmen met de zogenaamde *Anschluss* - de facto de annexering van Oostenrijk door Duitsland - eist Hitler woedend dat Schuschnigg aftreedt en Seyss-Inquart benoemd wordt tot bondskanselier. Op 12 maart 1938 laat Seyss-Inquart zien waar zijn loyaliteiten liggen en stuurt hij Hitler een telegram waarin hij vraagt om bescherming door Duitse troepen. De *Anschluss* is een feit en Oostenrijk wordt een provincie van het Duizendjarige Rijk.

De benoeming van Seyss-Inquart in 1940 tot *Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete* wordt door velen als een degradatie beschouwd. Hitler ziet hem echter als de 'juiste persoon op de juiste plaats'. Volgens hem zijn de Nederlanders - wegens hun 'stamverwantschap' - namelijk wel tot het nationaalsocialisme te bekeren. De nette nationaalsocialist Seyss-Inquart is de missionaris

Hitler ziet hem als de juiste persoon op de juiste plaats

die het geloof aan de man moet brengen. In zijn toespraken in Nederland beklemtoont de *Reichskommissar* keer op keer de gemeenschappelijke lotsbestemming van het Nederlandse en Duitse volk. Hij stelt zich deze lotsbestemming - of *Schicksal* in het Duits - voor als een menselijk wezen met bovennatuurlijke krachten. De katholiek opgevoede Seyss-Inquart refereert hier niet aan God: Hitler is de schaakspeler die de pionnen verzet.

De boodschap van Seyss-Inquart over de gemeenschappelijke lotsbestemming van het Nederlandse en Duitse volk lijkt niet aan te slaan. Hij merkt dit onder meer door de minachting die vele Nederlanders voor Anton Mussert koesteren. De Februaristaking van 1941 is voor Seyss-Inquart het

Lees verder op de volgende pagina.

De nette nationaalsocialist Seyss-Inquart.

Hitler was in ieder geval zeer tevreden over het werk van zijn 'pion'

bewijs dat de Nederlanders niet te overtuigen zijn. Het initiële 'massagebeleid' van de *Reichskommissar* slaat vanaf dan ook snel om in harde repressie.

Daarnaast werkt Seyss-Inquart volop mee aan de Jodenvervolgning. De competitiestrijd tussen verschillende civiele Duitse bestuursorganen, zoals de NSDAP van Seyss-Inquart en de *Höherer SS- und Polizeiführer* Hanns Rauter, wordt door verschillende historici gezien als belangrijke oorzaak voor het hoge percentage afgevoerde Nederlandse Joden. Ze wijzen erop dat lokale bestuurders vaak uit eigen initiatief zoveel mogelijk 'towards Hitler' probeerden te werken en dat de onderlinge competitie tussen verschillende bestuursorganen hierbij een esca-

lerende werking heeft gehad.

Aan de andere kant lijkt de anti-nazistische houding van de Nederlanders niet in te houden dat ze zich bekommeren om het lot van hun Joodse landgenoten. In Frankrijk en België gaan de anti-Joodse maatregelen met tamelijk veel maatschappelijke onrust gepaard. Het aantal 'te deporteren' Joden wordt hier dan ook naar beneden bijgesteld. In Nederland wordt er – na het ontbreken van grootschalig verzet – juist besloten om meer Joden te deporteren.

'Zes-en-een-kwart' is de enige 'Nederlandse' nazi die na de oorlog in Neurenberg ter dood veroordeeld wordt. Tijdens het proces voert hij als verdediging op dat hij regelmatig bij Himmler geprotesteerd heeft tegen de Jodenvervolgning. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat hij principiële bezwaren tegen de vernietiging van de Europese Joden had.

Hitler was in ieder geval zeer tevreden over het werk van zijn 'pion' in Nederland. In het testament dat hij opstelt in de laatste dagen van zijn leven benoemt hij

Seyss-Inquart zelfs tot minister van Buitenlandse Zaken, de rol die hij ook in *The Man in the High Castle* speelt. Zou Artur Zajtich raar opgekeken hebben als je hem in 1907 zou vertellen dat hij vijfenvijftig jaar later een personage in een Amerikaanse SF-roman zou worden? Waarschijnlijk niet. De wegen van *das Schicksal* zijn ondoorgronde-lijk. ☞

Volgende maand in
Eindeloos:
De jongste winnaar
van de Jan Willem
Schulte
Nordholtprijs
voor het beste eerste-
jaarsessay

COLOFON

Hoofdredacteur

Juliëtte van den Hil

Eindredactie

Hugo van Doornum
Juliëtte van den Hil
Bob van Toor
Clara van de Wiel

Vormgeving

Hugo van Doornum
Juliëtte van den Hil

Redactie

Violet Annaert
Joris Belgers
Robbin Besselink
Hugo van Doornum

Larissa Lambooij
Nathalie Maciesza
Chofiet Roemersma
Thomas Smits
Maarten Peeters
Bob van Toor
Micha van der Wal
Clara van de Wiel

Redactieraad

Dr. Jouke J. B. Turpijn
Dr. Willem F. B. Melching
Prof. Dr. Wyger R. E. Velema
Dr. Wendelien A. W. van Welie

Eindeloos is een onafhankelijk periodiek van en voor de studierichtingen Geschiedenis en Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en is gelieerd aan Studievereniging Kleio.

Eindeloos ligt iedere maand bij de lift op de vijfde verdieping van het P. C. Hoofthuis en in het Kunsthistorisch Instituut. Reacties, ingezonden stukken, liefdesverklaringen en hatemail kunt u sturen naar eindeloos@kleioamsterdam.nl.